

Βρυξέλλες, 18.1.2021
COM(2021) 9 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**Τρίτη έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ και του
σχεδίου δράσης για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων**

{SWD(2021) 2 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι τελωνειακές αρχές χειρίζονται σημαντικό και συνεχώς αυξανόμενο όγκο εμπορευμάτων. Πρέπει να διευκολύνουν τη διεκπεραίωση του αυξανόμενου όγκου του νόμιμου εμπορίου και ταυτόχρονα εργάζονται συνεχώς για την καταπολέμηση της απάτης και του λαθρεμπορίου παράνομων ή μη ασφαλών εμπορευμάτων. Εν τω μεταξύ, σοβαρές προκλήσεις όπως η τρέχουσα κρίση στον τομέα της δημόσιας υγείας, οι συνέπειες της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ενιαία αγορά και την τελωνειακή ένωση της ΕΕ, καθώς και η άνοδος της ψηφιοποίησης και του ηλεκτρονικού εμπορίου, επηρεάζουν το έργο των τελωνείων.

Η διαχείριση κινδύνων επιτρέπει στις τελωνειακές αρχές να εντοπίζουν και να στοχεύουν καλύτερα τις αποστολές οι οποίες παρουσιάζουν κίνδυνο. Καθιστά δυνατή την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων την καλύτερη δυνατή χρονική στιγμή στην αλυσίδα εφοδιασμού, ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια και η προστασία των κατοίκων της ΕΕ και η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και των κρατών μελών της. Επιπλέον, καθιστά δυνατή τη βελτιστοποίηση της χρήσης των τελωνειακών πόρων.

Το 2014 η Επιτροπή εξέδωσε μια στρατηγική και σχέδιο δράσης της ΕΕ για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων¹. Η στρατηγική ισχύει για την περίοδο 2014-2020 και προσδιορίζει επτά βασικούς στόχους οι οποίοι διέπονται από τον γενικό στόχο της επίτευξης μιας πολυεπίπεδης προσέγγισης υψηλής ποιότητας όσον αφορά τη διαχείριση των κινδύνων. Το σχέδιο δράσης καθορίζει συγκεκριμένα μέτρα για κάθε στόχο. Κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου, η Επιτροπή υπέβαλε, τον Ιούλιο του 2016, μια πρώτη έκθεση προόδου² σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής και του σχεδίου δράσης, και μια δεύτερη έκθεση τον Ιούλιο του 2018³.

Στα συμπεράσματά του του Ιανουαρίου του 2019 σχετικά με τη δεύτερη έκθεση προόδου, το Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί ως προς την εφαρμογή της στρατηγικής, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, τη δρομολόγηση νέων πρωτοβουλιών —ιδίως την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τα κριτήρια χρηματοοικονομικών κινδύνων— και τη συμμετοχή τελωνειακών αρχών σε δραστηριότητες σχετικές με την ασφάλεια. Υπογράμμισε επίσης ότι η διαχείριση κινδύνων είναι μια συνεχής διαδικασία —η οποία δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένες δράσεις με σαφώς καθορισμένες ημερομηνίες έναρξης και λήξης— και ότι οι τελωνειακές αρχές πρέπει να συνεχίσουν να καινοτομούν και να είναι έτοιμες να ανταποκριθούν σε νέες ή αναδυόμενες απειλές. Στα συμπεράσματά του του Ιανουαρίου

¹ COM(2014) 527 final.

² Πρώτη έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ και του σχεδίου δράσης για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0476&from=EN> (για την περίοδο 2015-2016).

³ Δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ και του σχεδίου δράσης για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0549&from=EN> (για την περίοδο 2017-2018).

του 2019, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει, εντός 2 ετών, μια τρίτη και τελική έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή της τρέχουσας στρατηγικής για την περίοδο 2019-2020.

Η παρούσα τρίτη έκθεση προόδου αποτελεί την απάντηση της Επιτροπής στο εν λόγω αίτημα. Όπως και οι προηγούμενες εκθέσεις, παρέχει συνολική ποιοτική αξιολόγηση της εφαρμογής της στρατηγικής, περιγράφοντας την πρόοδο η οποία έχει επιτευχθεί σε καθέναν από τους επτά βασικούς στόχους μετά τη δεύτερη έκθεση. Επισημαίνει, ανά στόχο, τα σημαντικότερα βήματα προόδου και τα προβλήματα τα οποία ανέκυψαν, ενώ στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής παρέχεται διεξοδικότερη ανάλυση.

2. ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ

2.1. Στόχος 1 – Βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων και τρόποι διαβίβασης

Ο στόχος της δημιουργίας ολοκληρωμένου νομικού πλαισίου το οποίο προβλέπει απαιτήσεις «πολλαπλής διαβίβασης» δεδομένων για σκοπούς ανάλυσης κινδύνων για την ασφάλεια, όπου τα δεδομένα της συνοπτικής διασάφησης εισόδου θα παρέχονται σε επίπεδα, και συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων έχει επιτευχθεί, μολονότι δεν έχει επιτευχθεί ακόμη πλήρης εφαρμογή.

Το νομικό πλαίσιο

Το νομικό πλαίσιο συνίσταται στον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα (ETK) και στους λεπτομερείς κανόνες που περιέχονται στις κατ' εξουσιοδότηση και τις εκτελεστικές πράξεις. Ο κώδικας άρχισε να ισχύει την 1η Μαΐου 2016. Το 2020 επικαιροποιήθηκαν περαιτέρω οι εκτελεστικές και κατ' εξουσιοδότηση πράξεις του ETK προκειμένου να ενσωματωθούν οι κανόνες σχετικά με την εκ των προτέρων πληροφόρηση και την ανάλυση κινδύνων για την ασφάλεια και την προστασία.

Αξιολόγηση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα

Η Επιτροπή δρομολόγησε πρόσφατα μια αξιολόγηση του ETK, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2021. Στόχος της είναι να διαπιστωθεί κατά πόσον η νομοθεσία και τα επιχειρησιακά ηλεκτρονικά συστήματα έως την εν λόγω ημερομηνία εξακολουθούν να είναι κατάλληλα για τη διασφάλιση εκσυγχρονισμένων, εξορθολογισμένων και απλουστευμένων διαδικασιών με σκοπό την παροχή συνδρομής στους συμμορφούμενους εμπόρους και στις τελωνειακές αρχές.

Η αξιολόγηση θα ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο μελλοντικών αποφάσεων σχετικά με την ανάγκη ή μη αναθεώρησης του κώδικα και των συναφών εκτελεστικών και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων. Ειδικότερα, θα εξεταστεί αν ο ETK χαρακτηρίζεται από επαρκή βαθμό ευελιξίας ώστε να ανταποκρίνεται στη διαχείριση των τελωνειακών διατυπώσεων σε περιόδους κρίσης, όπως η τρέχουσα πανδημία, και υπό το πρίσμα νέων επιχειρηματικών μοντέλων, όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Ανάπτυξη και εφαρμογή κατάλληλων λύσεων ΤΠ

Η πλήρης εφαρμογή του ΕΤΚ βασίζεται σε 17 ηλεκτρονικά συστήματα.

Παρότι έχει σημειωθεί απτή πρόοδος στον τομέα αυτό και οκτώ συστήματα έχουν ήδη εγκατασταθεί και βρίσκονται πλέον σε λειτουργία, εννέα βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της ανάπτυξης. Αυτό συνάδει με τον σχεδιασμό του προγράμματος εργασίας του ΕΤΚ. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. το επόμενο κεφάλαιο.

2.2. Στόχος 2 – Διασφάλιση της διαθεσιμότητας των δεδομένων όσον αφορά την αλυσίδα εφοδιασμού και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων και τα αποτελέσματα των ελέγχων

Η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις, εξακολουθεί να αναπτύσσει τα συστήματα ΤΠ τα οποία υποστηρίζουν την πλήρη εφαρμογή του κώδικα. Από την τελευταία έκθεση προόδου έχουν επιτευχθεί σημαντικά ορόσημα όσον αφορά την ανάπτυξη και την εγκατάσταση των σχεδιαζόμενων συστημάτων ΤΠ, καθώς και όσον αφορά τη θέσπιση κανόνων για την παροχή ή την ανταλλαγή πληροφοριών. Τα συστήματα ΤΠ στο σύνολό τους θα εκσυγχρονίσουν και θα εναρμονίσουν περαιτέρω τις διαδικασίες εισαγωγής, εξαγωγής και διαμετακόμισης, ενώ συγχρόνως θα εισαγάγουν νέες έννοιες, όπως ο κεντρικός τελωνισμός.

Το νέο σύστημα ελέγχου εισαγωγών (ICS2)

Η μεταρρύθμιση του συστήματος παροχής εκ των προτέρων πληροφόρησης σχετικά με τα φορτία (ICS) της ΕΕ όσον αφορά τα εμπορεύματα που εισέρχονται στην ΕΕ παρουσιάζει ικανοποιητική πρόοδο. Το σύστημα αποσκοπεί στην ενημέρωση των τελωνειακών αρχών σχετικά με την άφιξη των εμπορευμάτων πολύ πριν από την αποστολή τους. Η ανάπτυξη του ICS2 βρίσκεται σε εξέλιξη και η πρώτη παράδοση αναμένεται την άνοιξη του 2021. Το πλήρες σύστημα θα παραδοθεί σε τρεις εκδόσεις, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής. Το σύστημα αναμένεται να βρίσκεται σε πλήρη λειτουργία τον Οκτώβριο του 2024 και θα βελτιώσει σημαντικά την ανάλυση των κινδύνων για την ασφάλεια και την προστασία.

Άλλα έργα και συστήματα

Το σύστημα «Surveillance 3» (SURV3) συλλέγει τις πληροφορίες που παρέχονται στις τελωνειακές διασαφήσεις και τις αποθηκεύει σε βάση δεδομένων. Το SURV3 αναβαθμίζει το προηγούμενο σύστημα (SURV2) και το ευθυγραμμίζει με τις απαιτήσεις του ΕΤΚ. Η βάση δεδομένων καταγράφει και συγκεντρώνει τα εμπορικά δεδομένα της ΕΕ (εισαγωγές και εξαγωγές) τα οποία οι εθνικές τελωνειακές αρχές αντλούν από τα συστήματά τους και διαβιβάζουν στην Επιτροπή σε καθημερινή βάση. Η χρήση της πλατφόρμας ανάλυσης δεδομένων ξεκίνησε με την εγκατάσταση πίνακα εμπορικών ροών τον Μάρτιο του 2020. Σε εύθετο χρόνο θα προστεθούν περισσότερες λειτουργίες ώστε η Επιτροπή να μπορεί να αξιοποιεί καλύτερα τα δεδομένα επιτήρησης.

Οι επιδόσεις της τελωνειακής ένωσης (ΕΤΕ) χρησιμοποιούνται ως εργαλείο διαχείρισης/καθοδήγησης για την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής και τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων, καθώς και για την αξιολόγηση των επιδόσεων και την παρακολούθηση των τάσεων. Στο πλαίσιο των ΕΤΕ αναπτύσσονται σταδιακά βασικοί δείκτες επιδόσεων για την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη διενεργούν τελωνειακούς ελέγχους, την ανάδειξη του αντικτύπου των τελωνείων στην είσπραξη εσόδων για τον προϋπολογισμό της ΕΕ, τη διασφάλιση της ασφάλειας και της προστασίας των πολιτών της ΕΕ, την προστασία της εσωτερικής αγοράς, καθώς και για την υπογράμμιση της σημασίας της συμβολής των τελωνειακών διοικήσεων στους στόχους ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας σύμφωνα με το θεματολόγιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Το κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών (ΚΠΑΠ) προωθεί την ανταλλαγή σχετικών με τον θαλάσσιο τομέα πληροφοριών μεταξύ των διαφόρων εμπλεκομένων αρχών. Έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο με την είσοδό του στη μεταβατική φάση (2019-2021) υπό τη διαχείριση και ηγεσία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA) σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη.

Στο φόρουμ για τις ψηφιακές υπηρεσίες μεταφορών και εφοδιαστικής (DTLF), υπό την ηγεσία της Επιτροπής, συμμετέχουν ειδικοί στους τομείς των μεταφορών και της εφοδιαστικής και ενδιαφερόμενα μέρη τόσο από τον ιδιωτικό όσο και από τον δημόσιο τομέα, με σκοπό τη διαμόρφωση ενός κοινού οράματος και χάρτη πορείας για τις ψηφιακές μεταφορές και την εφοδιαστική. Τον Απρίλιο του 2020 το Συμβούλιο θέσπισε νέους κανόνες, οι οποίοι θα διευκολύνουν τις εταιρείες εμπορευματικών μεταφορών να παρέχουν πληροφορίες στις αρχές σε ψηφιακή μορφή. Η αυξημένη ψηφιοποίηση των εμπορευματικών μεταφορών και της εφοδιαστικής θα αποφέρει σημαντική εξοικονόμηση κόστους για τις επιχειρήσεις και θα βελτιώσει την αποδοτικότητα και τη βιωσιμότητα του τομέα των μεταφορών.

Το σύστημα ελέγχου και πραγματογνωμοσύνης στις συναλλαγές (TRACES) είναι το πολυγλωσσικό διαδικτυακό εργαλείο διαχείρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για όλες τις υγειονομικές και φυτοϋγειονομικές απαιτήσεις σχετικά με το ενδοενωσιακό εμπόριο και τις εισαγωγές ζώων, σπέρματος και εμβρύων ζώων, τροφίμων, ζωοτροφών και φυτών. Κύριος στόχος του είναι η ψηφιοποίηση ολόκληρης της διαδικασίας πιστοποίησης, σύμφωνα με το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη⁴. Η Επιτροπή έχει δρομολογήσει ένα νέο έργο με τη μορφή της ανάπτυξης συστήματος ΤΠ για την ηλεκτρονική υποβολή και διαχείριση των πιστοποιητικών αλιευμάτων βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008⁵ περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας. Το νέο αυτό σύστημα θα συνδράμει τις αρχές των κρατών μελών στην εκτέλεση των καθηκόντων τους τα οποία αφορούν την επαλήθευση και τη διαχείριση των κινδύνων σε σχέση με τις εισαγωγές αλιευτικών προϊόντων στην ΕΕ.

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/>

⁵ ΕΕ L 286 της 29.10.2008, σ. 1.

Η πρωτοβουλία σχετικά με ένα **περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία** αποσκοπεί στη διευκόλυνση της αυτοματοποιημένης επαλήθευσης των δικαιολογητικών εγγράφων τα οποία παρέχονται μαζί με την τελωνειακή διασάφηση κατά τον εκτελωνισμό. Ως εκ τούτου, θα αποτελέσει μέσο για την υποστήριξη του συντονισμού των ελέγχων μεταξύ των τελωνειακών και των αρμόδιων αρχών-εταίρων στα σύνορα και για την παροχή ανατροφοδότησης στους οικονομικούς φορείς σχετικά με τους ελέγχους. Η ενιαία θυρίδα συνδέει τα εθνικά τελωνειακά συστήματα με τις λύσεις ηλεκτρονικής αδειοδότησης της ΕΕ, όπως το σύστημα TRACES ή το σύστημα εξαγωγής ειδών διπλής χρήσης.

2.3. Στόχος 3 – Εφαρμογή εν ανάγκη μέτρων ελέγχου και άμβλυνσης των κινδύνων («εκτίμηση εκ των προτέρων, έλεγχος εάν χρειασθεί»)

Ο τρίτος στόχος («εκτίμηση εκ των προτέρων, έλεγχος εάν χρειασθεί») έχει καίρια σημασία για τη στρατηγική, υπό την έννοια ότι όλοι οι άλλοι στόχοι θα πρέπει εντέλει να συμβάλλουν στην παροχή της δυνατότητας στις τελωνειακές αρχές να στοχεύουν καλύτερα τους ελέγχους τους όσον αφορά τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής τους. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος ως προς τον στόχο 3, ιδίως όσον αφορά τον τομέα ελέγχου προτεραιότητας (PCA), τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και τη συμμόρφωση και την ασφάλεια των προϊόντων. Επιπλέον, η Επιτροπή αναπτύσσει περαιτέρω και επεκτείνει τη χρήση των ελέγχων αξιοπιστίας.

Τομέας ελέγχου προτεραιότητας (PCA)

Ο PCA αποτελεί βασικό μηχανισμό του πλαισίου διαχείρισης τελωνειακών κινδύνων (CRMF) που επιτρέπει στην ΕΕ να καθορίζει συγκεκριμένους τομείς στους οποίους πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στο πλαίσιο των τελωνειακών ελέγχων. Το εργαλείο PCA χρησιμοποιείται για τον συντονισμό των τελωνειακών δράσεων της ΕΕ στους περισσότερους τομείς σημαντικού κινδύνου ήδη από το 2007, αποφέροντας επιχειρησιακά αποτελέσματα και παρέχοντας στρατηγικά διδάγματα. Κατά τη διάρκεια κρίσεων, οι προτεραιότητες πρέπει να αλλάζουν και, ως εκ τούτου, οι PCA αντικαθίστανται από κοινές δράσεις οι οποίες επικεντρώνονται στη συγκεκριμένη κρίση. Αυτό συνέβη στην περίπτωση της νόσου COVID-19 το 2020.

Κριτήρια χρηματοοικονομικού κινδύνου (FRC)

Οι εκ μέρους της Επιτροπής έλεγχοι των παραδοσιακών ιδίων πόρων (ΠΠ), καθώς και προηγούμενες εργασίες σχετικά με τη δράση της ΕΕ για τη μείωση του ελλείμματος τελωνειακών δασμών, κατέδειξαν έλλειψη εναρμόνισης όσον αφορά τη διενέργεια τελωνειακών ελέγχων για τον μετριασμό του κινδύνου εισαγωγών για τις οποίες δηλώνεται χαμηλότερη δασμολογητέα αξία σε ολόκληρη την τελωνειακή ένωση.

Τον Μάιο του 2018 η Επιτροπή εξέδωσε σημαντική εκτελεστική απόφαση, η οποία θεσπίζει μέτρα για την ομοιόμορφη εφαρμογή των τελωνειακών ελέγχων με τον καθορισμό κοινών κριτηρίων και προτύπων χρηματοοικονομικού κινδύνου (FRC)⁶.

⁶ C(2018)3293 final.

Τα FRC είναι ένα σύνολο κανόνων που επιτρέπουν στα συστήματα εκτελωνισμού των κρατών μελών να εντοπίζουν συστηματικά (ή να «επισημαίνουν ηλεκτρονικά») συναλλαγές που παρουσιάζουν δυνητικούς χρηματοοικονομικούς κινδύνους και, ως εκ τούτου, απαιτούν περαιτέρω ενέργειες εξέτασης και/ή ελέγχου. Τα FRC περιλαμβάνουν την πλειονότητα των γνωστών χρηματοοικονομικών κινδύνων και συμβάλλουν σε μια συνεκτικότερη προσέγγιση των τελωνειακών ελέγχων.

Η απόφαση FRC, η οποία είναι διαθέσιμη μόνο στους εμπειρογνώμονες διαχείρισης τελωνειακών κινδύνων στα κράτη μέλη, δίνει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να αντιμετωπίζουν τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους κατά τρόπο ισοδύναμο στα εξωτερικά σύνορα, χωρίς αδικαιολόγητη επιβάρυνση του νόμιμου εμπορίου. Καθορίζει επίσης τον πλέον κατάλληλο χρόνο και τόπο για τον έλεγχο ανάλογα με το πεδίο και τη φύση του κινδύνου, καθώς και τη διαθεσιμότητα δεδομένων και τεκμηρίωσης.

Ασφάλεια και συμμόρφωση προϊόντων

Το 2019 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν τον κανονισμό 2019/1020 για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των μη εδωδίων προϊόντων με τη νομοθεσία της ΕΕ⁷. Η νέα αυτή νομοθεσία ενισχύει το νομικό πλαίσιο για τους ελέγχους των εμπορευμάτων που εισέρχονται στην ΕΕ. Θα τονώσει σημαντικά τη συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών αρχών και των αρχών εποπτείας της αγοράς με σκοπό την πραγματοποίηση αποτελεσματικότερων ελέγχων στα εισαγόμενα προϊόντα. Ο νέος κανονισμός θα εφαρμοστεί πλήρως από τις 16 Ιουλίου 2021. Οι προετοιμασίες για την αποτελεσματική εφαρμογή του βρίσκονται σε εξέλιξη.

Έλεγχοι αξιοπιστίας

Οι έλεγχοι αξιοπιστίας εισήχθησαν μέσω του TARIC στα εθνικά συστήματα των κρατών μελών το 2013 και αναπτύσσονται και επεκτείνονται συνεχώς. Πρόκειται για αυτοματοποιημένους ελέγχους οι οποίοι εισάγονται στο στάδιο του εκτελωνισμού των εισαγωγών και αξιολογούν την εγκυρότητα των δηλωθεισών αξιών. Το σύστημα ελέγχων αξιοπιστίας ελέγχει τη συμβατότητα των καταχωρίσεων στην τελωνειακή διασάφηση με βάση συγκεκριμένες παραμέτρους και, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, είτε τις μπλοκάρει είτε τις επισημαίνει, δημιουργώντας μια προειδοποίηση ώστε οι τελωνειακές αρχές να ελέγξουν ενδεχομένως τη διασάφηση.

2.4. Στόχος 4 – Αύξηση των ικανοτήτων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του κοινού πλαισίου διαχείρισης των κινδύνων και για τη γρηγορότερη αντιμετώπιση των νεοεμφανιζόμενων κινδύνων

Βελτίωση της εφαρμογής του πλαισίου διαχείρισης τελωνειακών κινδύνων (CRMF)

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων και για την κατάργηση της οδηγίας 2004/42/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 765/2008 και (ΕΕ) αριθ. 305/2011. ΕΕ L 169 της 25.6.2019, σ. 1.

Οι τελωνειακές διοικήσεις των κρατών μελών έχουν δώσει προτεραιότητα στη βελτίωση της εφαρμογής του CRMF και έχουν λάβει σειρά μέτρων στον τομέα αυτό. Αυτό οδήγησε στην ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων μέσω του συστήματος διαχείρισης τελωνειακών κινδύνων (CRMS), και στη βελτίωση της διαχείρισης των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Αρκετά κράτη μέλη ανέφεραν επίσης βελτίωση της ανάλυσης κινδύνων, χάρη σε νέα ή βελτιωμένα συστήματα ΤΠ και στην πρόσληψη ή κατάρτιση προσωπικού.

Ωστόσο, πολλά κράτη μέλη ανέφεραν επίσης εμπόδια τα οποία δεν τους επέτρεψαν να εφαρμόσουν όλες τις επιθυμητές δράσεις ή να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο. Οι μεγαλύτερες προκλήσεις είναι η ανεπαρκής υποδομή ΤΠ, οι οικονομικοί περιορισμοί και η έλλειψη ανθρώπινων πόρων και διαθεσιμότητας δεδομένων.

Το σύστημα διαχείρισης τελωνειακών κινδύνων (CRMS)

Το CRMS είναι μια κοινή βάση δεδομένων, στην οποία αποστέλλονται και αποθηκεύονται έντυπα και μηνύματα. Τα κράτη μέλη μπορούν να το συμβουλεύονται για να προσδιορίσουν τις πληροφορίες που πρέπει να εισαχθούν στο εθνικό σύστημα ανάλυσης κινδύνων ή να κοινοποιηθούν μεταξύ τους.

Από το 2005 το CRMS επικαιροποιείται τακτικά για την προσθήκη νέων λειτουργιών και τη βελτίωση της φιλικότητάς του προς τον χρήστη. Το 2016 αποφασίστηκε πλήρης αναθεώρηση («CRMS2») με βάση την πείρα που αποκτήθηκε από τη συμμετοχή των κρατών μελών και των χρηστών του συστήματος. Το πρώτο στάδιο (ανάλυση των απαιτήσεων του CRMS 2) έχει πλέον ολοκληρωθεί και η φάση ανάπτυξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Θα ακολουθήσει φάση δοκιμής, πριν από την έναρξη λειτουργίας του CRMS2, η οποία προβλέπεται για το 4ο τρίμηνο του 2021.

Στις 4 Φεβρουαρίου 2020 τέθηκε σε λειτουργία ειδική προειδοποίηση για την κρίση λόγω της νόσου COVID-19 στο πλαίσιο του CRMS/της διαχείρισης κρίσεων, προκειμένου τα κράτη μέλη να μπορούν να ανταλλάσσουν και να λαμβάνουν πληροφορίες και καθοδήγηση σχετικά με την ιεράρχηση των κινδύνων για τους τελωνειακούς ελέγχους οι οποίοι σχετίζονται με τη νόσο COVID-19. Έκτοτε, εκδόθηκαν περισσότερα από 400 έντυπα πληροφοριών για τους κινδύνους (RIF) σχετικά με επικίνδυνα και μη συμμορφούμενα ιατρικά προϊόντα, ιατροτεχνολογικά προϊόντα και μέσα ατομικής προστασίας.

Θεματικές ομάδες εργασίας

Πολλές ομάδες εργασίας σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες αποτελούνται από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών, εργάζονται ενεργά επί βασικών ζητημάτων για τη βελτίωση των τελωνειακών ελέγχων και των ικανοτήτων διαχείρισης των κινδύνων.

Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη συμμετέχουν σε μία ή περισσότερες ομάδες επαφής ή εμπειρογνομόνων, οι οποίες έχουν συσταθεί στο πλαίσιο του προγράμματος «Τελωνεία» για την ενίσχυση της επιτόπιας συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των

τελωνειακών διοικήσεων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Στις ομάδες αυτές περιλαμβάνονται η ομάδα επαφής για τα ευρωπαϊκά χερσαία σύνορα (LFCG) και διάφορες ομάδες επαφής για τους λιμένες και τους αερολιμένες (RALFH, ODYSSEUD και ICARUS). Αρκετά κράτη μέλη συμμετέχουν επίσης στην τελωνειακή ομάδα εμπειρογνομόνων ανατολικών και νοτιοανατολικών χερσαίων συνόρων (CELBET), η οποία αποσκοπεί στην ενίσχυση και τη βελτίωση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εν λόγω σύνορα της ΕΕ.

2.5. Στόχος 5 – Προώθηση της διυπηρεσιακής συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των τελωνειακών και άλλων αρχών σε επίπεδο κρατών μελών και ΕΕ

Η διυπηρεσιακή συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τελωνειακών και άλλων αρμόδιων αρχών σε επίπεδο κρατών μελών και ΕΕ επισημαίνεται στη στρατηγική ως σημαντικό μέσο για τη διασφάλιση αποτελεσματικότερης διαχείρισης κινδύνων και τη βελτίωση της γενικότερης ασφάλειας και της ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού.

Η βελτίωση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών με άλλες αρχές αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για τα περισσότερα κράτη μέλη. Παρότι έχει σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά τη σύναψη διυπηρεσιακών συμφωνιών και μνημονίων συνεννόησης, τα περισσότερα κράτη μέλη ανέφεραν ότι οι βελτιώσεις στην ενοποίηση των πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους ή στην ενισχυμένη πρακτική διαχείρισης κινδύνων ήταν περιορισμένες λόγω νομικών περιορισμών, οι οποίοι σχετίζονται με τις ανεπαρκώς εναρμονισμένες απαιτήσεις για το απόρρητο των δεδομένων και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων παραγόντων. Τα πολλαπλά νομικά πλαίσια που διέπουν τη διυπηρεσιακή συνεργασία θεωρείται ότι παρεμποδίζουν τον συντονισμό και τον καθορισμό κοινών προτεραιοτήτων.

Η υπηρεσία της Επιτροπής η οποία είναι αρμόδια για τελωνειακά θέματα συμμετέχει ενεργά στις δραστηριότητες της Ένωσης Ασφάλειας και η ομάδα εργασίας «Τελωνειακή συνεργασία» ασχολείται με διάφορους συναφείς τομείς προτεραιότητας.

Ασφάλεια

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 για τους επίσημους ελέγχους⁸, με τον οποίο καθορίστηκε ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τους ελέγχους των εισαγωγών τροφίμων, ζωοτροφών και ζώων, άρχισε να ισχύει τον Δεκέμβριο του 2019. Επιπλέον, η πρόταση της Επιτροπής για ένα περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία θα καταστήσει δυνατή τη συνεργατική επεξεργασία, την κοινοποίηση και την ανταλλαγή πληροφοριών και τη βελτίωση της αξιολόγησης κινδύνων για τις κυβερνητικές υπηρεσίες.

Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)

⁸ ΕΕ L 95 της 7.4.2017, σ. 1.

Τον Νοέμβριο του 2020 η Επιτροπή ενέκρινε το σχέδιο δράσης για τη διανοητική ιδιοκτησία⁹, το οποίο αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στη βελτίωση της επιβολής των ΔΔΙ, ιδίως με την ενίσχυση της ικανότητας των αρχών επιβολής του νόμου, τη στήριξη των τελωνειακών αρχών των κρατών μελών όσον αφορά τη βελτίωση της διαχείρισης κινδύνων και των δράσεων καταπολέμησης της απάτης¹⁰, καθώς και τη δημιουργία μιας εργαλειοθήκης της ΕΕ κατά της παραποίησης/απομίμησης. Η εργαλειοθήκη αποσκοπεί i) στην αποσαφήνιση των ρόλων και των αρμοδιοτήτων όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων (κάτοχοι δικαιωμάτων, προμηθευτές, διάφορες ομάδες ενδιαμέσων φορέων¹¹ και δημόσιες αρχές επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών αρχών), και ii) στον προσδιορισμό τρόπων για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ τους, ιδίως όσον αφορά την ανταλλαγή σχετικών δεδομένων για προϊόντα και εμπόρους.

Βελτίωση της συνεργασίας με τις αρχές επιβολής του νόμου

Στη μεγάλη πλειονότητά τους τα κράτη μέλη διεξάγουν ή έχουν ολοκληρώσει δραστηριότητες για τη βελτίωση της συνεργασίας με τις αρχές επιβολής του νόμου. Στις εν λόγω δραστηριότητες περιλαμβάνονται η συμμετοχή σε έργα και κοινές επιχειρήσεις με την Ευρωπόλ και τις εθνικές υπηρεσίες επιβολής του νόμου, η σύναψη συμφωνιών συνεργασίας και η ανταλλαγή πληροφοριών, καθώς και η συνεργασία για την προετοιμασία της εφαρμογής του ICS2.

Ωστόσο, ορισμένα κράτη μέλη ανέφεραν δυσκολίες —όπως νομικές προκλήσεις, ανεπαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους και έλλειψη εργαλείων ΤΠ— οι οποίες τα εμπόδισαν να υλοποιήσουν τις επιθυμητές δράσεις ή να σημειώσουν μεγαλύτερη πρόοδο όσον αφορά τη συνεργασία με άλλες αρχές σε επίπεδο κρατών μελών και ΕΕ.

Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια

Ως φύλακες των ροών των εμπορευμάτων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, οι τελωνειακές αρχές της ΕΕ διαδραματίζουν καίριο ρόλο για την προστασία της ΕΕ και των πολιτών της, καθώς και για την προστασία των διεθνών αλυσίδων εφοδιασμού, από εγκληματικές ενέργειες και τρομοκρατικές επιθέσεις. Με την εφαρμογή της στρατηγικής και του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων, η Επιτροπή συμβάλλει στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια. Η νέα στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας 2020-2025¹², η οποία εγκρίθηκε στις 27 Ιουλίου 2020, αναφέρεται στη σημασία της ασφάλειας των εξωτερικών συνόρων και στον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν τα τελωνεία στην καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος

⁹ COM(2020) 760 final.

¹⁰ COM(2020) 581 final.

¹¹ Για παράδειγμα διαδικτυακές πλατφόρμες, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διαφημιστικός κλάδος, υπηρεσίες πληρωμών, καταχωρητές/μητρώα ονομάτων τομέα, και εταιρείες μεταφορών και εφοδιαστικής.

¹² COM(2020) 605 final.

και της τρομοκρατίας. Αναφέρεται επίσης στο σχέδιο δράσης «Μετάβαση της τελωνειακής ένωσης στο επόμενο στάδιο», το οποίο εγκρίθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 2020¹³ και στο οποίο εξαγγέλθηκαν δράσεις για την ενίσχυση της διαχείρισης κινδύνων και της εσωτερικής ασφάλειας, μεταξύ άλλων, με την αξιολόγηση της σκοπιμότητας σύνδεσης μεταξύ των σχετικών συστημάτων πληροφοριών για την ανάλυση κινδύνων για την ασφάλεια.

Το σχέδιο δράσης της ομάδας εργασίας «Τελωνειακή συνεργασία»

Η εστίαση στις παραβιάσεις των ΔΔΙ συνεχίστηκε στο πλαίσιο του 9ου σχεδίου δράσης της ομάδας «Τελωνειακή συνεργασία» (2018-2019) και οι δραστηριότητες στον τομέα αυτό αναμένεται να συνεχιστούν στο πλαίσιο του επόμενου σχεδίου δράσης.

Ομοίως, αναπτύχθηκαν δράσεις της ομάδας «Τελωνειακή συνεργασία» για περιβαλλοντικά εγκλήματα. Το 10ο σχέδιο δράσης για την περίοδο 2020-2021 περιλαμβάνει δράσεις οι οποίες επικεντρώνονται στη διασυνοριακή διακίνηση επικίνδυνων και άλλων αποβλήτων, στην παράνομη διακίνηση ουσιών οι οποίες καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος και στους εμπορικούς περιορισμούς, προκειμένου να προωθηθεί η περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Οι τελωνειακές αρχές έχουν επίσης ενσωματωθεί στον μηχανισμό υποβολής εκθέσεων για την αξιολόγηση απειλής όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα (SOCTA) μέσω ειδικής δράσης της ομάδας «Τελωνειακή συνεργασία» για την «Καλύτερη ενσωμάτωση των τελωνειακών αρχών στον μηχανισμό SOCTA της ΕΕ». Το 10ο σχέδιο δράσης της ομάδας «Τελωνειακή συνεργασία» περιλαμβάνει ειδική δράση παρακολούθησης στον τομέα αυτό.

Παράλληλα, οι συνέργειες μεταξύ του κύκλου πολιτικής της ΕΕ 2018-2021/της EMPACT και του 10ου σχεδίου δράσης της ομάδας «Τελωνειακή συνεργασία» για την περίοδο 2020-2021 ενισχύονται περαιτέρω με σκοπό την εναρμόνιση και, κατά περίπτωση, την ενσωμάτωση των δράσεων της ομάδας «Τελωνειακή συνεργασία» στο πλαίσιο του κύκλου πολιτικής της ΕΕ.

2.6. Στόχος 6 – Ενίσχυση της συνεργασίας με τους εμπορευόμενους

Η συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών αρχών και των εμπορευόμενων έχει σημειώσει βελτίωση, κυρίως χάρη στην ενίσχυση της έννοιας του εγκεκριμένου οικονομικού φορέα (ΑΕΟ). Τα κράτη μέλη ανέφεραν ευρέως ότι τα αποτελέσματα αυτού του προγράμματος της ΕΕ —συμπεριλαμβανομένης της αυξημένης πρόσβασης σε δεδομένα και της ποιότητας των δεδομένων καθώς και της αύξησης της ευαισθητοποίησης σχετικά με το πρόγραμμα ΑΕΟ και της ενισχυμένης συνεργασίας και επικοινωνίας με τους εμπορευόμενους— έχουν οδηγήσει σε καλύτερα εστιασμένες δραστηριότητες ελέγχου και στη διευκόλυνση του νόμιμου εμπορίου. Ένας μικρός αριθμός τελωνειακών διοικήσεων αντιμετώπισαν σημαντικές προκλήσεις οι οποίες τις εμπόδισαν να υλοποιήσουν τις επιθυμητές δράσεις ή να σημειώσουν μεγαλύτερη πρόοδο στη

¹³ COM(2020) 581 final.

συνεργασία τους με τους οικονομικούς φορείς. Οι λίγες προκλήσεις αφορούσαν σε γενικές γραμμές τα συστήματα ΤΠ, την έλλειψη ανθρώπινων ικανοτήτων και εμπειρογνώσιας και τη νομοθεσία — συμπεριλαμβανομένου του ΓΚΠΔ.

Ενίσχυση του προγράμματος ΑΕΟ της ΕΕ

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συμφώνησαν σχετικά με μια ολοκληρωμένη στρατηγική και μεθοδολογία για τη βελτίωση της άρτιας εφαρμογής του προγράμματος, μεταξύ άλλων, με την ενίσχυση των συνδέσεων με τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων. Υπάρχει επίσης σχέδιο για την περαιτέρω ενίσχυση της κατανόησης του προγράμματος μέσω στρατηγικών ευαισθητοποίησης, οι οποίες πρόκειται να αναπτυχθούν από κοινού με τους εμπόρους.

Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν ειδικότερα διερευνητικές επισκέψεις από την Επιτροπή σε όλα τα κράτη μέλη για την αξιολόγηση του τρόπου υλοποίησης του προγράμματος ΑΕΟ και για τον προσδιορισμό βέλτιστων πρακτικών. Οι επισκέψεις αυτές ξεκίνησαν τον Ιούλιο του 2019 αλλά αναστάλησαν το 2020 εξαιτίας της κατάστασης λόγω της νόσου COVID-19. Τα πρώτα πορίσματα περιλαμβάνουν σειρά βέλτιστων πρακτικών, οι οποίες θα τεθούν στη διάθεση όλων των κρατών μελών.

Επιπλέον, υπάρχουν ορισμένες αδυναμίες, οι οποίες έχουν επίσης εντοπιστεί από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ), ειδικότερα όσον αφορά τους εσωτερικούς ελέγχους, την παρακολούθηση, τη συνεργασία μεταξύ ΑΕΟ και υπηρεσιών διαχείρισης κινδύνων, καθώς και την ειδική κατάσταση των υπηρεσιών ταχυμεταφορών/ταχυδρομικών υπηρεσιών. Τα θέματα αυτά θα πρέπει να αντιμετωπιστούν, μεταξύ άλλων, μέσω τροποποίησης των κατευθυντήριων γραμμών για τους ΑΕΟ και —όπου απαιτείται— των νομικών διατάξεων.

Άμεση πρόσβαση των εμπορευόμενων μέσω του eΑΕΟ

Η ενότητα ΑΕΟ (e-AEO) της τελωνειακής πύλης για τους εμπορευόμενους της ΕΕ, η οποία σχεδιάστηκε από την Επιτροπή από κοινού με τα κράτη μέλη, άρχισε να λειτουργεί την 1η Οκτωβρίου 2019 (για την πρώτη φάση) και στις 16 Δεκεμβρίου 2019 (για τη δεύτερη φάση). Παρέχει ενιαίο σημείο πρόσβασης στα συστήματα ΑΕΟ και ΔΔΠ. Διευκολύνει και επιταχύνει την ανταλλαγή πληροφοριών, γνωστοποιήσεων και κοινοποιήσεων σχετικά με τις αιτήσεις και τις άδειες των ΑΕΟ, καθώς και σχετικά με τις διαδικασίες διαχείρισής τους, όπως ορίζονται στον ΕΤΚ και στις σχετικές κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις. Η ενότητα αποσκοπεί στην εναρμόνιση της πρόσβασης των οικονομικών φορέων στα διάφορα τελωνειακά συστήματα της ΕΕ. Όλα τα άλλα τελωνειακά συστήματα της ΕΕ αναμένεται να συνδεθούν με αυτήν την πύλη στο εγγύς μέλλον.

2.7. Στόχος 7 – Αξιοποίηση των δυνατοτήτων της διεθνούς τελωνειακής συνεργασίας

Η συνεργασία και η ανταλλαγή τελωνειακών πληροφοριών με τρίτες χώρες διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον τομέα της τελωνειακής ένωσης και της κοινής εμπορικής πολιτικής.

Η Επιτροπή εκπροσωπεί την ΕΕ στον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (ΠΟΤ), μεριμνώντας για την ενσωμάτωση των αρχών και κανόνων της ΕΕ στα διεθνή πρότυπα, ειδικότερα σε τομείς οι οποίοι είναι σημαντικοί για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων, όπως η ονοματολογία και η κατάταξη των εμπορευμάτων, το ηλεκτρονικό εμπόριο και η ασφάλεια και η προστασία. Η Επιτροπή άρχισε επίσης αρκετά πρόσφατα να συμμετέχει ενεργά στην αναθεώρηση της Σύμβασης του Κιότο και της συλλογής πρακτικών διαχείρισης κινδύνων.

Πιλοτικό πρόγραμμα για ευφυείς και ασφαλείς εμπορικές γραμμές με την Κίνα (SSTL)

Κατά την πρόσφατη περίοδο, ο αριθμός των φορέων εκμετάλλευσης, των λιμένων και των εμπορικών γραμμών SSTL αυξήθηκε περαιτέρω και το πιλοτικό πρόγραμμα επεκτάθηκε σε άλλους τρόπους μεταφοράς υπό τους ισχύοντες όρους ανταλλαγής δεδομένων. Ειδικότερα, ο αριθμός των σιδηροδρομικών συνδέσεων μεταξύ της ΕΕ και της Κίνας αυξήθηκε και αρκετά κράτη μέλη ξεκίνησαν επίσης αεροπορικές συνδέσεις. Στο SSTL εντάχθηκαν επίσης δύο πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου, με αποτέλεσμα να διευκολυνθεί η αντιμετώπιση των ειδών μεγάλου όγκου.

Αμοιβαία αναγνώριση AEO

Η Επιτροπή συνέχισε την εφαρμογή των υφιστάμενων συμφωνιών αμοιβαίας αναγνώρισης με την Κίνα, την Ιαπωνία, τις ΗΠΑ, τη Νορβηγία και την Ελβετία. Επιπλέον, η Επιτροπή διεξήγαγε διαπραγματεύσεις με τον Καναδά για τη σύναψη συμφωνίας αμοιβαίας αναγνώρισης και προέβη σε προπαρασκευαστικές ενέργειες με τη Σιγκαπούρη.

Διμερείς συμφωνίες τελωνειακής ασφάλειας

Η Επιτροπή σημείωσε πρόοδο στη διαπραγμάτευση τροποποιήσεων στις διμερείς συμφωνίες τελωνειακής ασφάλειας με την Ελβετία και τη Νορβηγία προκειμένου να εναρμονιστούν με τις τελευταίες αλλαγές στο δίκαιο της ΕΕ. Η Επιτροπή συνεργάστηκε επίσης εντατικά με την Ελβετία και τη Νορβηγία όσον αφορά τη συμμετοχή τους στο σύστημα ICS2 και σε όλες τις συναφείς νομικές και επιχειρησιακές διαδικασίες για τους οικονομικούς φορείς και τα συμβαλλόμενα μέρη.

3. ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Στα συμπεράσματά του, του Ιανουαρίου του 2019, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να αναπτύξει, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, ένα πλαίσιο επιδόσεων και

παρακολούθησης για τη συστηματικότερη και αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής στο μέλλον.

Παρότι η τρέχουσα στρατηγική εκτείνεται από το 2014 έως το 2020, το εν λόγω πλαίσιο παρακολούθησης πρέπει να καλύπτει τη στρατηγική που θα τη διαδεχθεί. Αν και όλες οι λεπτομέρειες αυτής της μελλοντικής στρατηγικής τελούν επί του παρόντος υπό κατάρτιση, είναι πιθανό να καλυφθούν και να δοθεί συνέχεια σε πολλά από τα ζητήματα τα οποία προσδιορίζονται στην τρέχουσα στρατηγική. Η Επιτροπή κατάρτισε σχέδιο πλαισίου παρακολούθησης (βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής το οποίο συνοδεύει την παρούσα έκθεση), αλλά ορισμένες επιχειρησιακές πτυχές μπορούν να καθοριστούν μόνο όταν εγκριθεί η νέα στρατηγική.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα έκθεση και το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής παρέχουν μια εικόνα της κατάστασης εφαρμογής, στα τέλη του 2020, της τρέχουσας στρατηγικής και του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τη διαχείριση τελωνειακών κινδύνων. Όπως καταδεικνύεται σε αυτά, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος ως προς την εφαρμογή της στρατηγικής και του σχεδίου δράσης από τη δημοσίευση της προηγούμενης έκθεσης και μετά, τόσο από τα κράτη μέλη όσο και από την Επιτροπή. Τα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν τη στρατηγική για να βελτιώσουν τη διαχείριση των τελωνειακών κινδύνων και αποδίδουν σε αυτήν πολλά θετικά επιτεύγματα. Σε αυτά περιλαμβάνεται η αυξημένη ευαισθητοποίηση σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων εντός των εθνικών διοικήσεων και η ενισχυμένη υποστήριξη για την απόδοση μεγαλύτερης προτεραιότητας στη διαχείριση κινδύνων.

Παρά την πρόοδο αυτή, υπάρχει ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των διαδικασιών και των υποχρεώσεων βάσει του ισχύοντος πλαισίου. Αυτό περιλαμβάνει τα εξής: i) καλύτερη αξιοποίηση των υφιστάμενων δεδομένων ώστε να καταστεί δυνατή μια πιο διευρυμένη και βελτιωμένη ανάλυση κινδύνων· ii) αποτελεσματικότερες διαδικασίες για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου όγκου εμπορευμάτων τα οποία φθάνουν μέσω του ηλεκτρονικού εμπορίου· iii) σαφέστερους κανόνες· iv) αυστηρότερη ελεγκτική αντίδραση από τα κράτη μέλη όταν έχουν εντοπιστεί κίνδυνοι σε επίπεδο ΕΕ και έχουν κοινοποιηθεί στα κράτη μέλη· v) συστηματικότερη συνεργασία με άλλες αρχές· και vi) καλύτερα συστήματα παρακολούθησης για τους ΑΕΟ. Παράλληλα, οι τελωνειακές αρχές πρέπει να παρέχουν προορατικές και καινοτόμες απαντήσεις για την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο τις παραδοσιακές προσεγγίσεις διαχείρισης και ελέγχου των τελωνειακών κινδύνων.

Η ανάλυση κινδύνων εξακολουθεί να αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της αποδοτικότητας των τελωνειακών ελέγχων, καθώς επιτρέπει στις τελωνειακές αρχές να διεξάγουν στοχευμένους ελέγχους σε μια κατάσταση όπου ο αυξανόμενος όγκος και ο ρυθμός των εμπορικών συναλλαγών απαιτούν επιλεκτική και στοχευμένη προσέγγιση περισσότερο από ποτέ.